

Interkulturelt foreldresamarbeid

En kvalitativ studie om pedagogiske ledere sin interkulturelle kompetanse i møte med flerkulturelle foreldre i barnehagen.

Maren Johnsen Stenvold

[kandidatnummer: 7]

Bacheloroppgave
[BHBAC3920]

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å takke mine veiledere Paal og Line- Marie for god hjelp og veiledning i denne prosessen. Dere har vært til stor hjelp i utviklingen av min bacheloroppgave. Jeg vil også rette en stor takk til mine informanter som stilte opp og delte sin kunnskap og sine erfaringer med meg. Til slutt vil jeg også rette en stor takk til arbeidsplassen min for å ha lagt til rette for meg og gitt meg den tiden jeg har trengt til å skrive denne oppgaven. Hadde det ikke vært for deres hjelp, hadde jeg aldri kommet i havn med bacheloroppgaven min. Denne prosessen har vært både innholdsrik, utfordrende og læringsrik, og jeg sitter igjen med mye ny kunnskap om et tema jeg anser som svært aktuelt og viktig. Dette er kunnskap jeg er ekstremt takknemlig for, og som jeg vil ta med meg videre i mitt arbeid som pedagogisk leder.

Tusen takk!

Maren Johnsen Stenvold, april 2024.

Innholdsfortegnelse

KAPITTEL 1: INNLEDNING	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Presentasjon og avgrensning av tema.....	5
1.3 Oppgavens struktur.....	5
KAPITTEL 2: BEGREPSAVKLARING OG TEORETISK RAMMEVERK	6
2.1 Interkulturell kompetanse.....	6
2.2 Foreldresamarbeid	7
2.3 Kommunikasjonens verdi.....	8
2.3 Dilemmaer og hindringer i foreldresamarbeid for barns beste.....	9
KAPITTEL 3: METODOLOGISK RAMMEVERK	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.1.1 Kvalitativt forskningsintervju.....	11
3.2 Planlegging av datainnsamling.....	12
3.2.1 Planlegging av tema og problemstilling	12
3.2.2 Kontakt med- og utvalg av informanter	12
3.2.3 Utforming av intervjuguiden	13
3.3 Beskrivelse av gjennomføring.....	14
3.4 Arbeid med analyse	14
3.5 Kvalitetsvurdering/metodekritikk	15
3.6 Etske retningslinjer.....	16
KAPITTEL 4: PRESENTASJON OG DRØFTING AV FUNN	17
4.1 Den gode relasjonen	17
Funn- den gode relasjonen	17
Drøfting- den gode relasjonen	18
4.2 Tilpasningsevne.....	19
Funn- tilpasningsevne.....	19
Drøfting- tilpasningsevne	20
4.3 Inkludering og tilhørighet.....	21
Funn- inkludering og tilhørighet	21
Drøfting- inkludering og tilhørighet.....	22
4.4 Interkulturell kommunikasjon	23
Funn- interkulturell kommunikasjon.....	23
Drøfting- interkulturell kommunikasjon	23
4.5 Når vi ikke strekker til.....	25
Funn- når vi ikke strekker til	25
Drøfting- når vi ikke strekker til.....	26
KAPITTEL 5: AVSLUTNING	28
5.1 Avrunding.....	28
5.2 Veien videre	29
REFERANSELISTE	30
VEDLEGG.....	32
Vedlegg 1: informasjons- og samtykkeskjema	33
Vedlegg 2: Intervjuguide.....	37

Kapittel 1: Innledning

Det å bli barnehagelærer omhandler mer enn å ta en utdanning, og å utdanne seg til et yrke. Det handler i like stor grad om å dannes til en profesjon (Hennum & Østrem, 2021, s. 9). Vi lever i et samfunn som stadig er i endring. I 2022 var det i overkant 53 600 minoritetsspråklige barn i barnehagen, og totalt er 20 prosent av barna i barnehagen minoritetsspråklige (Utdanningsdirektoratet, u. å). Dette er en økning på 1300 barn fra året før. Innvandringen har dermed økt de siste årene, og det kan være ulike årsaker til dette. Tall fra SSB viser at 35 675 mennesker har flyktet til Norge som følge av krig og konflikt (SSB, u. å). I dag har om lag hvert femte barn i barnehager foreldre som ikke er født i Norge, og antall barn med innvandrerforeldre utgjør derfor en stor andel av alle barn i barnehagen (Haugen et al., 2023, s. 18). Med utgangspunkt i dette mener jeg det er klart fordelaktig for barnehagelærere å utvikle kompetanse på dette området for å effektivt kunne håndtere de utfordringene som man møter på i barnehageprofesjonen.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I to år har jeg gått hovedmodell linjen hvor jeg har fått mye generell kompetanse om barns utvikling, lek og læring m.m. I det vi skulle velge fordypningsvalg for tredje klasse, var jeg veldig bevisst på hva jeg ønsket. Jeg ønsket å fordype meg i noe jeg ikke syntes vi hadde lært nok om, nemlig barnehager i internasjonale perspektiver. Som nevnt innledningsvis, lever vi i et stadig mer mangfoldig samfunn, og nettopp derfor synes jeg det er så viktig å besitte denne formen for kompetanse i det jeg straks skal inn å arbeide i barnehagen. I tidligere år har vi hatt mye fokus rettet mot flerspråklige barn og språktilegnelse av første- og andrespråk. Dette synes jeg er interessante temaer, men jeg hadde imidlertid et ønske om å fordype meg i noe som ikke har blitt vektlagt i like stor grad, men som jeg anser som særdeles betydningsfullt å ha kjennskap til og kunnskap om som barnehagelærer. Etter praksis i en mottaksbarnehage i tredje klasse åpnet øynene mine seg for foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre. Der fikk jeg oppleve både det fine med- og det mer utfordrende med arbeidet med flerkulturelle barn og foreldre, og ikke minst viktigheten av et godt samarbeid for barnas beste. Dette ønsket jeg å utforske videre i min bacheloroppgave. En annen viktig motivasjon for valg av tema stammer fra egne erfaringer og egen arbeidsplass. Jeg har allerede påbegynt arbeid som pedagogisk leder i en barnehage der majoriteten av barna er flerkulturelle, og jeg har fått kjenne på egen usikkerhet i møte med de flerkulturelle foreldrene. Disse erfaringene har derfor også hatt en essensiell påvirkning i mitt valg av tema.

1.2 Presentasjon og avgrensning av tema

Jeg har valgt å skrive om pedagogers interkulturelle kompetanse i møte med flerkulturelle foreldre, med særlig søkelys på hva det er som begrenser pedagogenes kompetanse og arbeid, og hvilke strategier som tas i bruk for å løse dette. På bakgrunn av dette har jeg formulert problemstillingen:

«Opplever pedagogiske ledere at deres interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre?»

I og med at problemstillingen er relativ stor og åpen, har jeg valgt å legge vekt på momenter informantene selv har trukket frem. Dette for å gå mer i dybden på temaene, og for å avgrense oppgaven i større grad. Disse momentene vil være relasjoner, tilpasningsevne, inkludering og tilhørighet, interkulturell kommunikasjon og opplevelsen av å ikke strekke til.

1.3 Oppgavens struktur

Jeg har valgt å strukturere denne bacheloroppgaven ved å dele inn i kapitler, med påfølgende underkapitler. I kapittel to vil jeg presentere relevant teori for oppgaven. I det tredje kapitlet vil jeg se på metodologisk rammeverk, hvor jeg vil presentere valg av metode og hvordan jeg har arbeidet med oppgaven i denne prosessen. I kapittel fire vil jeg presentere og drøfte mine funn i lys av valgt teori og egne refleksjoner. Dette gjøres for å svare på problemstillingen. I det femte, og siste kapitlet, vil jeg runde av oppgaven med en kort oppsummering, samt hvordan jeg kunne sett på denne oppgaven med en annen vinkling og en eventuell videreutvikling. Deretter kommer referanselisten. Intervjuguide og informasjons- og samtykkeskjemaet ligger vedlagt helt til slutt.

Kapittel 2: Begrepsavklaring og teoretisk rammeverk

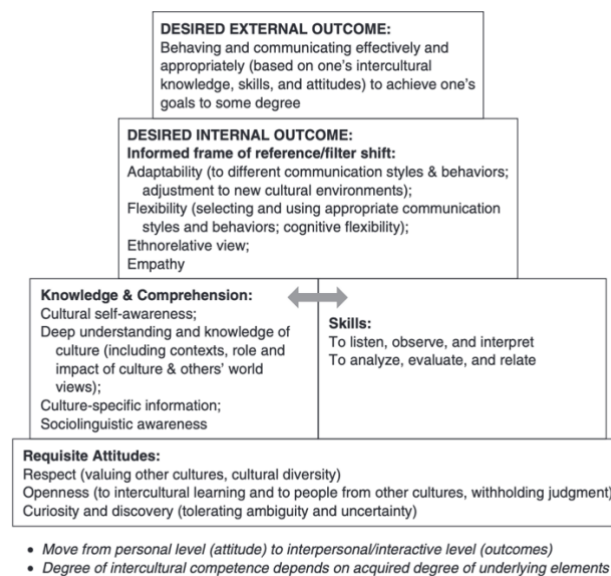
I dette kapittelet vil jeg presentere teorien som jeg vil ta i bruk for å belyse min problemstilling. Her vil begrepet interkulturell kompetanse bli gjort rede for, og det vil bli presentert teorier knyttet til foreldresamarbeid, kommunikasjon og hindringer i arbeid for barns beste. Disse teoriene vil senere bli sett opp mot de funnene jeg har gjort i det innsamlede datamaterialet mitt.

2.1 Interkulturell kompetanse

For oppgavens problemstilling vil det være av relevans å definere begrepet interkulturell kompetanse. Begrepet *interkulturell kompetanse* kan oppfattes som ett mangetydig og sammensatt begrep, og det finnes ikke nødvendigvis noe fasitsvar for å definere begrepet (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 22). Dypedahl og Bøhn ser på interkulturell kompetanse som «evnen til å tenke og kommuniserer hensiktsmessig i møte med mennesker med andre tankesett og/eller kommunikasjonsstiler enn en selv» (2023, s. 14). Tenkesettet det snakkes om her referer til trosoppfatninger, verdier, normer, verdensbilder med mer. Det tankesettet vi har vil påvirke hvordan vi handler og våre holdninger til verden rundt oss, og hvordan vi kommuniserer gjennom dette (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 14). Ved å ha interkulturell kompetanse kan vi gjenkjenne ulike måter folk tenker og kommuniserer på. Dette gjør det lettere å samhandle på en god måte, og uten denne kompetansen kan det lettere oppstå misforståelser (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 15). Ifølge Dahl dreier interkulturell kompetanse seg om å ha kunnskap om et mangfoldig samfunn, noe som gjør det lettere å kommunisere effektivt med en rekke mennesker og å forstå hvordan man skal oppføre seg i ulike situasjoner (2017, s. 14). For å sikre at kommunikasjonen mellom ulike kulturer er vellykket og passende, er interkulturell kompetanse nødvendig. Dahl definerer interkulturell kommunikasjon som dialogen mellom individer med forskjellig kulturell bakgrunn (2017, s. 77). En annen tilnærming kan være fra Bergersen som betrakter interkulturell kommunikasjon som en betegnelse på samspillet mellom mennesker fra ulike kulturer (2017, s. 165).

Darla K. Deardorff (2006, s. 254) har utviklet to modeller som bidrar til å definere, evaluere og identifisere begrepet interkulturell kompetanse. Disse modellene identifiserer 22 elementer som bidrar til å forstå begrepet. Deardorff støtter seg til Byram sitt arbeid med å definere begrepet interkulturell kompetanse som. Han definerer det som kunnskap om andre; kunnskap om seg selv; ferdigheter til å tolke og relatere; ferdigheter til å oppdage og/eller samhandle; å

verdsette andres verdier, tro og atferd; relativisere seg selv. Språklig kompetanse spiller en nøkkelrolle (Byram. 1997, s. 34). Pyramidemodellen består av fire nivåer med fem hovedkategorier. Hver av disse kategoriene inneholder elementer som kan vise tegn på måloppnåelse, altså interkulturell kompetanse. Ved å undersøke og analysere tegn på kompetanse innenfor hver kategori, kan man evaluere og analysere om- og i hvilken grad vedkommende viser tegn på interkulturell kompetanse. Ved å ta i bruk disse modellene kan man også identifisere eventuelle mangler og/eller svakheter.

Figur 1: Deardorff sin pyramidemodell av interkulturell kompetanse (Deardorff, 2006, s. 254)

Denne tilnærmingen gir uttrykk for en forståelse av interkulturell kompetanse som dynamisk, der individers ferdigheter og bevissthet gradvis utvikler seg og forbedres over tid. Ved å anerkjenne at det eksisterer ulike grader av kompetanse, åpnes det opp for en mer realistisk og målrettet tilnærming til utvikling av interkulturell kompetanse (Deardorff, 2006, s. 256). Det vil være vesentlig å understreke at interkulturell kompetanse på ingen måte er en statisk egenskap, men tvert imot en egenskap som kan utvikles og dyrkes gjennom erfaringsbasert læring, økt bevissthet og kontinuerlig læring. Dette fremhever viktigheten av vedvarende refleksjoner, læring og praktisk anvendelse for å oppnå høyere grader av interkulturell kompetanse.

2.2 Foreldresamarbeid

Samarbeid med foreldre og foresatte er uunnngåelig i arbeid med barn i barnehagen. Viktigheten av dette er blant annet presisert i Barnehageloven og Rammeplan for barnehagens innhold og

oppgaver (heretter omtalt som Rammeplanen). I Barnehageloven fremmes det at barnehagen, i samarbeid- og forståelse med hjemmet skal ivareta barnas behov for lek og omsorg, samt fremme læring og dannelse som fundament for allsidig utvikling (Barnehageloven, 2005, §1, Ledd 1). Tilsvarende er presisert i Rammeplanen som også understreker at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet alltid skal ha barnets beste som mål, samt at foreldre og barnehagen har et felles ansvar for barnets utvikling og trivsel (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). I tråd med Rammeplanen er det av avgjørende betydning at barnets beste står i sentrum av barnehagens virksomhet. Barn knytter ofte sin identitet tett til sine foreldres, og det er derfor tydelig at barnets følelse av trygghet og trivsel er nært knyttet til samarbeidet med foreldrene (Bustos et al., 2019, s. 80).

Vibeke Glaser skriver mye om foreldresamarbeid som utgjør en vesentlig del av denne oppgaven. Hun påpeker at for barna utgjør barnehagen og hjemmet helheten i deres liv, og når vi inngår i et godt samarbeid kan overgangen og helheten ivaretas i langt større grad (Glaser, 2023, s. 22). Et godt foreldresamarbeid forutsetter, ifølge Glaser, at barnehagens personale har utviklet holdninger, forståelse for at alle foreldre er forskjellige og at de kan se dem som ressurspersoner (2023, s. 19). Å sikre gode rutiner for samarbeidet er svært viktig, og det er viktig at disse blir tydeliggjort og skriftliggjort i størst mulig grad (Glaser, 2023, s. 108). Det er styrerens og de pedagogiske lederne sitt ansvar å sørge for gode rutiner i samarbeidet og en åpen og inviterende holdning til foreldrene (Glaser, 2023, s. 108). Ifølge Gjervan, Andersen og Bleka er det barnehagens ansvar å ta initiativ til- og utvikle et godt samarbeid, og at for å få til dette må personalet ha en sammensatt kompetanse med en kombinasjon av kunnskap, holdninger og ferdigheter (Gjervan et.al, 2012, s. 93).

2.3 Kommunikasjonens verdi

En viktig forutsetning for ett godt samarbeid er dialog. Et foreldresamarbeid, som ethvert samarbeid, omhandler et likestilt partnerskap hvor enkeltpersoner jobber sammen mot felles mål. Dette innebærer en felles følelse av ansvar og å vise respekt for hverandre, inkludert anerkjennelse av- og respekt for de ulike kunnskapene, ferdighetene, egenskapene og holdningene hvert enkelt individ bringer inn i samarbeidet (Vik, 2022, s. 101). Et godt samarbeid er nært knyttet til både personlig kompetanse og profesjonalitet. I møte med flerkulturelle foreldre i barnehagen handler det blant annet om utøve kultursensitivitet og å legge til rette for dialog (Vik, 2022, s. 101). Dette innebærer å ha en reflektert tilnærming til ulike kulturer, besitte kunnskap om arbeid med mennesker generelt, spesifikk innsikt i arbeid

med etniske minoriteter, samt evnen til å samhandle med andre på en respektfull og produktiv måte (Vik, 2022, s. 101). Et godt samarbeid og en god kommunikasjon mellom barnehagen og foreldre er grunnleggende for barnets trivsel og utvikling (Glaser, 2023, s. 105). Gjengitt av Nordahl (2007) formidler Glaser videre at et godt samarbeid handler om å sikre en god informasjonsflyt, god dialog og å gi foreldrene mulighet til å medvirke (2023, s. 105). Med andre ord er god kommunikasjon mellom barnehagen og foreldrene svært viktig også for barnet. For å få til god kommunikasjon vil relasjonen mellom barnehagen og foreldrene være svært viktig. Når vi møter foreldre i barnehagen, er det avgjørende å utvikle relasjonskompetanse. Dette innebærer å kunne forstå og samhandle med de vi møter, på en god og tilfredsstillende måte (Glaser, 2023, s. 121). Relasjoner har en eksistensiell verdi, da vi bygger vår identitet og vårt selvbilde gjennom relasjoner.

Mye av det vi kommuniserer med andre, gjør vi ved hjelp av ikke-verbale signaler, altså uten ord. Dette innebærer blant annet stemmeleie, ansiktsmimikk, kroppsholdning, hårfrisyre og hvordan vi plasserer oss i forhold til samtalepartneren vår (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 85). Forskning viser til at over 90% av all kommunikasjon som foregår ansikt til ansikt er ikke-verbal, svært mye kommunikasjon foregår derfor uten å uttrykke ord (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 85). Ikke-verbal kommunikasjon læres ofte i sosiale sammenhenger hvor vi plukker opp fakter, ansiktsmimikk, stemmebruk og lignende fra andre mennesker (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 85). Denne type kommunikasjon vil også være fremtredende i barnehagen, og spesielt i møte med flerkulturelle foreldre der man ikke nødvendigvis har et felles verbalspråk.

2.3 Dilemmaer og hindringer i foreldresamarbeid for barns beste

«Barnets beste» er et begrep som benyttes hyppig i forskrifter, lovverk og faglitteratur. Blant annet sier Rammeplanen at alle handlinger og avgjørelser som angår barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Dette er i henhold til Grunnloven §104 (Grunnloven, 1814, § 104). Og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1 (Barnekonvensjonen, 1998, art. 3). Å vurdere hva som er til barnets beste er derimot ikke alltid like lett å vurdere, og det foreligger mange hindringer og dilemmaer i det man forsøker å ivareta dette (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 65). Som barnehagelærer har du en yrkesetisk og juridisk plikt til å ivareta barnets beste, og de ansatte har et etisk og moralsk ansvar for å legge til rette for at alle barn har gode utviklingsmuligheter (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 65). Til tross for at barnets beste er et sterkt forankret begrep innenfor barnehagepedagogikken og diverse lovtekster, er forståelsen av begreper avhengig av tid, sted og kultur (Emilsen & Bratterud,

2020, s. 65). Ifølge Haugli (2020), gjengitt i Emilsen og Bratterud, sier dette prinsippet noe om handlinger som angår barn og at det mest fundamentale aspektet vil være respekt for barnets integritet og menneskeverd (2020, s. 65). Til tross for dette er ikke det som er det beste for ett barn nødvendigvis det beste for et annet, og vi kan med det si at barnets beste er et relativt begrep (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 65). Arbeid med barn i barnehagen kan by på mange utfordringer og hindringer. Slike utfordrende situasjoner kan ofte føre til stor usikkerhet, både for den enkelte ansatte og for gruppen som helhet (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 68).

Ifølge Gjervan vil ulike forståelser av- og tilnærminger til mangfold kunne få konsekvenser for samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene (2023, s. 136). Hun påpeker samtidig at barnehager som har lite erfaring med å ta imot barn og foreldre fra andre kulturer kan ha en usikkerhet knyttet til foreldresamarbeidet. Dette kan handle om oppdragerstiler og praksiser slik som Emilsen og Bratterud fremhever, eller språklig kommunikasjon, foreldrenes forståelse av den norske barnehagetradisjonen, religiøse- og/eller kulturelle tradisjoner (Gjervan, 2023, s. 136). Det påpekes imidlertid at slike bekymringer vil dempes etter hvert som barnehagens personale får utvidet sin forståelse, sine kunnskaper og opparbeider seg erfaringer i møte med både foreldre og deres barn (Gjervan, 2023, 136). Det er nemlig i møte med det som er mangfoldig og ulikt at barnehagen og foreldrene utfordres i samarbeidet, samtidig som det også vil føre til en berikelse og utvidete perspektiver for alle involverte parter (Gjervan, 2023, s. 136).

Kapittel 3: Metodologisk rammeverk

3.1 Valg av metode

I min bacheloroppgave har jeg valgt å benytte meg av kvalitativ metode i form av intervju, til fordel for kvantitativ forskningsmetode. Forskjellen på kvalitativ og kvantitativ er at kvalitative metoder vektlegger betydning og går mer i dybden på tematikken, mens kvantitative metoder vektlegger antall og utbredelse (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). Kvalitative tilnærminger danner et grunnlag for at vi kan kunne fordype oss i og utføre intensive analyser av de sosiale fenomenene vi studerer (Thagaard, 2021, s. 12). Jeg har derfor valgt å benytte meg av kvalitativ metode da jeg ønsker å gå i dybden på teamet, og jeg anser denne metoden som den beste å bruke for å få til nettopp dette.

3.1.1 Kvalitativt forskningsintervju

Som tidligere avklart har jeg valgt å benytte meg av kvalitativt forskningsintervju. De aller fleste kvalitative studier er basert på intervju, og det er de menneskene vi intervjuer som forteller oss om sine erfaringer og hvordan de opplever situasjoner (Thagaard, 2021, s. 12). Kvalitative forskningsintervju er spesielt godt egnet for å få innsikt i informantens erfaringer, tanker og følelser om et spesifikt emne (Dalen, 2011, s. 13). Karakteristisk for intervju er at den kontakten vi får med personene i felten, gir oss et særdeles viktig grunnlag for hvordan vi utvikler data (Thagaard, 2021, s. 13). I kvalitative forskningsintervju forsøker man å forstå verden sett fra intervjupersonens side (Dalland, 2021, s. 68). I denne sammenheng vil dette være å få innsikt i hvordan informantene forstår begrepet interkulturell kompetanse, og hvordan dette brukes i møte med flerkulturelle foreldre. Formålet med samtalen er ikke bare å utveksle synspunkter, men å skape mening for å konstruere forståelse og innsikt som igjen fører til kunnskap (Dalland, 2021, s. 68). Med andre ord er målet at intervjuet skal gi deg som forsker ny innsikt, forståelse og utvide ditt kompetansefelt. Det kvalitative intervjuet forener to individer rundt et felles interesseområde. Gjennom utveksling av spørsmål og svar responderer man på- og påvirker hverandre underveis. Dalland understreker at denne gjensidige påvirkningen mellom informant og intervjuer utgjør en essensiell komponent i det kvalitative intervjuet, og må ikke betraktes som en feilkilde (2021, s. 78). Aspekt som kroppsspråk og gjensidig påvirkning vil derfor være en viktig del av intervjuene, og noe jeg vil ta til betraktning i min oppgave. Jeg opplevde, gjennom intervjuene, å få ett unikt innblikk i hvordan barnehagen arbeider, hvilke utfordringer og muligheter som oppstår i foreldresamarbeid, og hvordan pedagogene tar i bruk sin interkulturelle kompetanse.

3.2 Planlegging av datainnsamling

3.2.1 Planlegging av tema og problemstilling

Jeg hadde lenge ikke en plan og/eller formening om hva jeg ville skrive min bacheloroppgave om. Under praksisperioden i tredje klasse ble det allikevel tydelig for meg at jeg ønsket å fordype meg i og forske på flerkulturelt foreldresamarbeid og pedagogers interkulturelle kompetanse i slike møter. Jeg startet arbeidet med bacheloroppgaven min ut ifra problemstillingen: «*I hvilken grad føler du din interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre?*». Dette ble senere endret til den endelige problemstillingen: «*Opplever pedagogiske ledere at deres interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre?*». Utformingen av problemstillingen tok meg litt tid, men etter god veiledning fra mine veiledere, og etter hvert som jeg satt meg inn i tematikken, dannet denne problemstillingen i større grad grunnlaget for oppgaven min.

3.2.2 Kontakt med- og utvalg av informanter

I det jeg skulle velge ut informanter, valgte jeg å ta kontakt med pedagogiske ledere som arbeider mye med flerkulturelle foreldre. Det vil si at jeg gjorde et strategisk utvalg, et systematisk valg av personer med som har egenskaper og/eller kvalifikasjoner som er strategisk i forhold til problemstillingen (Thagaard, 2018, s. 54). Valg av kvalitative metoder er knyttet til hvor tilgjengelige personer er for forskning. For noen kan en nær kontakt med forskeren være avgjørende for at de er villige til å delta i forskningsprosjektet (Thagaard, 2021, s. 12). Av denne grunn valgte jeg derfor å finne informanter i eget nettverk. Jeg og informantene mine hadde allerede etablert en relasjon, og det var derfor lettere for dem å takke ja til å delta i prosjektet. Samtidig vil jeg trekke frem en vesentlig ulempe med å bruke informanter fra eget nettverk, da jeg opplevde at praten kunne bli veldig personlig fremfor profesjonell. Det hendte at praten sklei ut av det som egentlig var tematikken, og at det ble en veldig uformell prat. Dette gikk imidlertid helt fint, da jeg evnet å sortere ut det som var relevant for oppgaven i analysearbeidet. I enkelte intervjustudier er det hensiktsmessig å anvende flere informanter for å få belyst hvordan ulike personer opplever samme situasjon og for å fange opp flere nyanser av mangfold (Dalen, 2011, s. 50). Jeg valgte med bakgrunn i dette å bruke 3 ulike informanter til oppgaven, slik at jeg fikk dannet meg et bedre grunnlag for å besvare problemstillingen.

3.2.3 Utforming av intervjuguiden

I utformingen av en intervjuguide (se vedlegg 2) må man planlegge godt slik at man både stiller relevante spørsmål om de sentrale temaene og som samtidig kan være fleksible overfor informantens utsagn (Thagaard, 2021, s. 95). Jeg valgte å benytte meg av et delvis strukturert tilnærmingen. Dette er den mest vanlige formen for intervju (Thagaard, 2021, s. 90). I et delvis strukturert intervju har man fastlagt hovedtemaene på forhånd, men rekkefølge og temaene bestemmes underveis (Thagaard, 2021, s. 90). Denne intervjuformen har en fleksibel struktur, hvor man kan tilpasse spørsmålene til informantens beskrivelser (Thagaard, 2021, s. 90). Dette gjorde at jeg i langt større grad kunne ta tak i det informantene fortalte, og videre utforske dette.

I selve utformingen av intervjuguiden valgte jeg å bruke fremgangsmåten til Rubin og Rubin kalt «elv-med-sidestrømmer-modell». Følger man strukturen til denne modellen kan man si at spørsmålene vi stiller følger et elveleie hvor en stor elv kan dele seg i flere sidestrømmer, som deretter flyter sammen igjen til en stor elv (Thagaard, 2021, s. 95). Elven symboliserer det sentrale temaet, her interkulturell kompetanse i flerkulturelle foreldresamarbeid, og hver sidestrøm symboliserer temaer som kommer til synet i løpet av intervjuet (Thagaard, 2021, s. 95). Ved å benytte denne modellen kunne jeg utforske hovedtemaet, samtidig som jeg kan få innsikt i andre temaer som kunne være nyttig for videre forskning. For å få til dette formulerte jeg åpne spørsmål. Åpne spørsmål inviterer informantene til å fortelle om sin kompetanse, sine erfaringer og synspunkter (Thagaard, 2021, s. 97). Med slike spørsmål vil også informantene stå fritt til å svare slik han eller hun ønsker, og spørsmålet legger ingen føringer for svarene som kommer (Thagaard, 2021, s. 97).

Spørsmål som ber informanten beskrive noe er som regel gode spørsmål, og mange av spørsmålene mine ble derfor utformet på en slik måte (Dalen, 2011, s. 27). Eksempelvis startet flere av spørsmålene i intervjuguiden med «fortell meg om (...)». Dette åpnet opp for at informantene kunne snakke fritt. Jo åpnere en intervjusituasjon er, desto større sjanse er det for å få levende, spontane og uforberedte svar (Dalland, 2021, s. 83). Jeg valgte derfor å benytte meg av slike spørsmål, samtidig som jeg valgte å ikke sende ut intervjuguiden i forkant for å få spontane og ærlige svar. En intervjuguide skal lede deg gjennom intervjuet, det betyr ikke at man skal lese fra en liste, men at spørsmålene utvikles i samtalen og kommer som følge av de svarene informanten gir (Dalland, 2021, s. 83). Å utarbeide en slik intervjuguide er på samme tid å forberede seg faglig og mentalt til intervjuene og til å møte informanten (Dalland, 2021,

s. 83). Jeg opplevde at «elv-med-sidestrømmer-modellen» var et nyttig verktøy i det å utforme intervjuguiden, og særdeles gunstig for å ikke låse meg fast til intervjuguiden.

3.3 Beskrivelse av gjennomføring

Jeg kom raskt i gang med utforming av intervjuguiden og informasjons- og samtykkeskjema etter første veiledningstime. Dette gjorde at jeg raskt kunne søke SIKT om tillatelse til å ta lydopptak under intervjuene. Da søknaden var godkjent evnet jeg raskt å skaffe informanter og gjennomføre intervjuene. Intervjuene varte fra 45 minutt til litt i overkant av en time. Jeg forberedte meg i forkant ved å ta ett testintervju med en medstudent. Intervjuene ble svært vellykket. Jeg valgte å ta alle intervjuene over to dager, hvor to av de var på samme dag. Dette ble gjort da det passet best for de involverte partene. Mellom intervjuene hadde jeg god tid til å reflektere over min egen rolle. Jeg hørte på intervjuene da de var overstått, slik at jeg kunne identifisere eventuelle forbedringer og endre på dette til neste intervju. Intervjuene ble gjennomført tidlig i prosessen slik at jeg fikk god tid til å gjennomføre transkribering og en grundig analyse av det innsamlede datamaterialet.

3.4 Arbeid med analyse

I følge Thagaard er analyse og tolkning av data en kontinuerlig prosess som pågår gjennom hele forskningsarbeidet (2021, s. 151). Det første steget er å nøye lese teksten for å få en helhetlig oversikt over innholdet og danne et inntrykk av hvilke fenomener dataene kan belyse. Gjennom denne lesingen kan vi identifisere hovedtemaer, viktige begreper og eventuelle sammenhenger som presenteres (Thagaard, 2021, s. 151). Dette var første steg i min analyseprosess. Deretter har jeg valgt å kode og kategorisere datamaterialet. Koding av data er den mest vanlige fremgangsmåten i kvalitativ analyse, og det innebærer å dele opp teksten og betegne utsnitt av teksten med kodeord (Thagaard, 2021, s. 153). Dette har jeg valgt å gjøre ved å bruke ulike farger for ulike temaer i dataene, såkalt temasentrert analyse. Ved hjelp av dette kunne jeg finne igjen utsnitt i teksten som beskriver de ulike temaene jeg ønsket å bruke i oppgaven.

Glaser og Strauss innarbeidet koding som en del av kvalitativ analyse, denne teorien kaller de for «grounded theory». Denne teorien bygger på å utvikle teori ved å kode og sammenligne hendelser (Thagaard, 2021, s. 153). En induktiv tilnærming innebærer at vi baserer kodene på empirisk grunnlag ved å utvikle koder som gir et konsentrert uttrykk for deltakernes erfaringer og handlinger (Thagaard, 2021, s. 153). Dette har jeg benyttet meg av i mitt analysearbeid ved

å utvikle koder for de ulike temaene som var fremtredende i intervjuene. Samtidig som vi koder er det viktig at vi skriver kommentarer til de refleksjonene vi har om meningsinnholdet i tekstene, dette kalles for analytiske «memos» og gir et viktig bidrag til videre arbeid med analysen (Thagaard, 2021, s. 154). For å få til dette har jeg skrevet ut transkripsjonene mine og fargekodet ut ifra ulike temaer. Deretter har jeg skrevet kommentarer i margen slik at jeg lett kunne finne tilbake til egne tanker og refleksjoner. Dette innebærer både tolkninger av det som har blitt sagt, kroppsspråk og hva som menes med det som sies.

3.5 Kvalitetsvurdering/metodekritikk

I et forskningsarbeid vil det alltid være viktig å være kritisk til forskningsmetoden man har tatt i bruk. Når man snakker om kvalitetsvurdering av kvalitative metoder fremmer Thagaard to sentrale begreper, *reliabilitet* og *validitet* (2021, s. 187). Reliabilitet knyttes til en kritisk vurdering av om prosjektet gir inntrykk av at forskningen er utført på en troverdig og tillitvekkende måte (Thagaard, 2021, s. 187). Begrepet henviser til spørsmålet om dersom en annen forsker anvender den samme metoden, vil komme frem til de samme resultatene (Thagaard, 2021, s. 187). Forskeren må kunne argumentere for reliabilitet ved å gjøre rede for utviklingen av data i løpet av forskningsprosessen, denne argumentasjonen vil søke å overbevise leseren om validiteten av forskningen og dermed verdien av funnene (Thagaard, 2021, s. 188). Validitet knyttes til resultatene av forskningen og hvordan vi tolker dataen (Thagaard, 2021, s. 189). Det handler om gyldighet av forskerens tolkninger, og dette kan styrkes ved å legge vekt på teoretisk gjennomsiktighet (Thagaard, 2021, s. 189). Med dette menes å beskrive det teoretiske ståstedet som danner grunnlaget for våre tolkninger, og viser hvordan vår analyse danner grunnlaget for konklusjonene og tolkningene vi har kommet fremt til i forskningsprosjektet (Thagaard, 2021, s. 189).

Et aspekt jeg har tenkt mye over både i planleggingsfasen og i analyseprosessen, er hvorvidt intervjuene kan anses som troverdige. Det kan tenkes at informantene mine har svart og snakket ut ifra det som er «korrekt» og ut ifra hvordan de selv vil fremstilles sin interkulturelle kompetanse i arbeidet med flerkulturelle foreldre. Det er lett å idealisere sin egen kompetanse og slik man ønsker at det skal være, fremfor å fortelle det slik det faktisk er. Allikevel synes jeg det var hensiktsmessig for meg å benytte meg av kvalitative forskningsintervju, da det gir meg en langt større innsikt enn andre metoder. Jeg valgte som nevnt å ikke sende ut intervjuguiden

i forkant av intervjuene, dette resulterte i langt mer spontane svar som ikke var tenkt ut på forhånd. Dette anser jeg som et viktig kvalitetstegn i min oppgave.

3.6 Etske retningslinjer

I forkant av intervjuene fikk alle informantene tilsendt informasjons- og samtykkeskjema. I etterkant av intervjuene fikk alle informantene tilbudet om å få tilsendt det transkriberte intervjuet. Ingen av informantene ønsket imidlertid dette, og det ble derfor ikke gjort noen endringer. I det tid og sted for intervju skulle avtales, fikk informantene selv velge dette. Dette fordi jeg var svært fleksibel, og fordi det var viktig at intervjuene ikke forstyrret arbeidstiden til informantene. Prosjektet er godkjent av SIKT (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør), og er gjennomført i tråd med SIKTs retningslinjer om personvern og anonymitet. Informantene har gitt sitt informerte samtykke. Med informert samtykke menes at forskeren gir informantene tilstrekkelig informasjon om forskningen, forskningens formål, hvem som har tilgang til informasjonen og lignende (Thagaard, 2021, s. 22-23). Denne informasjonen gir informantene et grunnlag for å vurdere om de ønsker å delta i prosjektet eller ei. Dette ble gitt i form av at informasjons- og samtykkeskjema, som alle informantene har lest og signert.

Kapittel 4: Presentasjon og drøfting av funn

I dette kapittelet vil jeg presentere og drøfte mine funn på bakgrunn av innsamlet datamateriale og problemstillingen: «*Opplever pedagogiske ledere at deres interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre?*». For å opprettholde en god oversikt og for å bevare anonymiteten til informantene, har jeg gitt de kodene P1, P2 og P3. Et viktig aspekt i problemstillingen min er følelsen av å *strekke til*. Jeg har valgt å se mine funn i samsvar med dette. Å strekke til i denne settingen betyr hvorvidt den interkulturelle kompetansen til de pedagogiske lederne er tilstrekkelig i møte med flerkulturelle foreldre. Det jeg har vært interessert i å se er hvordan de pedagogiske lederne bruker sin interkulturelle kompetanse i møte med flerkulturelle foreldre, og situasjoner der de føler at deres kompetanse ikke strekker helt til. Jeg vil belyse både hindringer i arbeidet, og ulike strategier som tas i bruk for å håndtere disse utfordringene. I denne delen av oppgaven vil jeg derfor presentere funn sett i lys av det å strekke til, og det å ikke strekke til. Mange av disse temaene sklir litt over i hverandre, da flere momenter kan være både en utfordringer og strategier. Jeg har derfor etter beste evne forsøkt å belyse ulike aspekt ved de ulike funnene, med utgangspunkt i hva informantene selv har trukket frem.

4.1 Den gode relasjonen

Funn- den gode relasjonen

Et viktig aspekt ved et godt flerkulturelt foreldresamarbeid er, ifølge informantene, gode relasjoner til foreldrene. Ved å bygge gode relasjoner til foreldrene evner de pedagogiske lederne i langt større grad å inngå i et godt samarbeid. Det påpekes at disse familiene har helt andre forutsetninger enn andre familier. Mange har kanskje flyktet fra krig, opplevd vanskelige ting og kanskje mistet noen som sto dem nær. P1 viser til at mange av disse foreldrene ikke har noen øvrig familie i Norge, og at barnehagen derfor er en viktig bidragsyter i familienes liv. «Når de sier til oss at vi er familien deres, så gir det ganske sterke inntrykk. Når vi har arrangementer i barnehagen så er det alltid de flerkulturelle foreldrene som er igjen i barnehagen og hjelper til fordi de ser på oss som familien sin. Da tenker jeg at vi har gjort noe rett. Relasjonen til oss i barnehagen betyr så mye mer.» fortelles det. P2 peker på det samme og forteller at flere av de flerkulturelle foreldrene uttrykker at barnehagen er familien deres. Vedkommende forteller at de viser stor omsorg for de ansatte og at dette er noe som vedvarer selv etter at barnet har sluttet i barnehagen. P3 understreker viktigheten av å

bli kjent med foreldrene for de menneskene de er. Hos P3 arbeides det systematisk med å bli kjent med hver enkelt familie, og hva de er opptatte av. Dette gjøres i oppstarts samtaler og vedlikeholdes gjennom hele barnets tid i barnehagen. P3 trekker også frem at det å bli kjent med menneskene legger selve grunnmuren i samarbeidet, og at det er slik foreldrene lærer barnehagen og personalet å kjenne.

Drøfting- den gode relasjonen

Det informantene her viser til er at en god relasjon til foreldrene er selve fundamentet i ett godt foreldresamarbeid. Dette står i samsvar til Glaser sin teori om at relasjonen mellom barnehagen og foreldrene vil være svært viktig for å få til et godt samarbeid. Når vi møter foreldre i barnehagen, er det avgjørende å utvikle relasjonskompetanse. Å utvikle relasjonskompetanse innebærer å kunne forstå og samhandle med de vi møter, på en god og tilfredsstillende måte (Glaser, 2023, s. 121). Dette fremmes som et viktig aspekt hos informantene, som aktivt og systematisk arbeider med å bli kjent med foreldrene. Relasjonskompetanse innebærer også kommunikasjon som er preget av det som omtales som en forståelsesrettet kommunikasjon. Dette er i følge Karterud (2006) en kommunikasjonsform der man sammen skaper en felles forståelse. Dette innebærer at vi møter den andre parten med et åpent sinn, at man forsøker å ikke være forutinntatt, og at vi lytter aktivt til samtalepartnern (Glaser, 2023, s. 124). I formidlingen av arbeidet og strategiene utlyser informantene at de evner å inngå i relasjoner med de flerkulturelle foreldrene, og at de behersker en forståelsesrettet kommunikasjon. Ved at de er åpne, nysgjerrige og mottakelige utviser de i stor grad evnen til å forstå andre mennesker og deres behov. På denne måten skaffer de seg innsikt i og forståelse av familiens liv og forutsetninger. Dette bygger tillit, noe som forsterkes i informantenes formidling av at de flerkulturelle foreldrene ser på barnehagens personale som familien deres. Dette gir en klar indikasjon på at barnehagene arbeider godt for å legge til rette for gode relasjoner og et godt foreldresamarbeid nettopp gjennom de gode relasjonene som er blitt bygget opp.

I intervjuene forteller P3 at de bruker mye tid på å bli kjent med foreldrene, deres bakgrunn og lignende. Dette vil være en god strategi for å skape tillit mellom barnehagen og hjemme, og for å bedre kunne forstå hverandre og hverandres behov. Ingen foreldre er like, og det er derfor svært viktig at barnehagens ansatte evner å se foreldrene for dem de er. Med slike holdninger vil det også være lettere å håndtere vanskelige samtaler og utfordrende situasjoner (Glaser, 2023, s. 19). Ved at de pedagogiske lederne skaper en god relasjon til foreldrene, og blir kjent med de som enkeltindivider, vil komme til god nytte i det videre samarbeidet for barns beste.

Gode relasjoner vil også være en svært nyttig dersom det skulle oppstå konflikter eller andre uoverensstemmelser. Barnets utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og tillit til barnehagen, og forskning viser at å involvere foreldrene har innvirkning på barnets trivsel og utvikling i barnehagen (Glaser, 2023, s. 22). Ved at de pedagogiske lederne skape gode relasjoner til foreldrene skapes det en tydelig tillit mellom barnehagen og hjemme. Dette vil, som Glaser sier, ha stor betydning også for barnets trivsel og utvikling.

4.2 Tilpasningsevne

Funn- tilpasningsevne

Det kommer frem i intervjuene at det brukes mange ulike strategier for å få til et godt foreldresamarbeid. Blant annet forekommer det mye tilrettelegging, både for barna og for foreldrene. Dette utviser en stor tilpasningsevne og tilbøyelighet hos de pedagogiske lederne. P2 forteller at de har valgt å sende ut bildelig informasjon til foreldrene. På den måten får foreldrene et innblikk i barnas hverdag i barnehagen. De sender ut bilder fra uken hver fredag, med en kort tekst slik at foreldrene kan oversette til morsmålet sitt og dermed forstå det som blir formidlet. Dette har fungert langt bedre enn verbal kommunikasjon i hentesituasjoner. P2 forteller at foreldrene har nok å gjøre med undervisning og norskopplæring i kommunen. Bildedokumentasjon er en fin måte å avlaste foreldrene på, slik at det ikke blir for overveldende med all informasjonen som skal ut. P1 forteller at de tilrettelegger ved å sette opp alternativer. Blant annet fortelles det at barnehagen har pleid å gå i kirka før jul, men at de har en alternativ lysmesse i barnehagen for de foreldrene som ikke ønsker at barna skal være med i kirka. P1 forteller at foreldrene er glade for- og responderer godt på at det finnes alternativer. Alle informantene forteller også at de har hengt opp informasjon på foreldrenes morsmål i gangen. Dette er for eksempel plakater om hvordan man skal kle barna på vinteren, samt nav og bilde på ulike objekter. Dette var også noe jeg la tydelig merke til i det jeg gikk inn i de aktuelle barnehagene. På denne måten får foreldrene all den nødvendige informasjonen, uten at det skaper store utfordringer med kommunikasjonen. P3 forteller også at de har lagt opp til alternativer i kristne høytider, og at de er nøye i formidlingen av religiøse verdier av hensyn til andres tro. Vedkommende understreker imidlertid at den viktigste tilretteleggingen de gjør er med tanke på mat. Flere av barna spiser ikke svinekjøtt, og noen kan kun spise halal kjøtt. P3 forteller om en spesifikk situasjon hvor det skal serveres pølser i barnehagen. Barnehagen fikk tak i pølser uten svin, men ikke med halal-kjøtt til barna som kun kan spise dette. Dette ble løst ved at P3 tok kontakt med de aktuelle foreldrene, som tilbøy seg å ta med halal-pølser

hjemmefra slik at barnet fikk spise det samme som de andre barna. På denne måten tar P3 viktige grep og utviser tilpasningsevne, slik at alle barnas behov blir ivaretatt.

Drøfting- tilpasningsevne

De pedagogiske lederne forteller at de gjør mye tilrettelegging for å styrke foreldresamarbeidet. Det å tilfredsstille alles behov til enhver tid kan være utfordrende og utfordre den interkulturelle kompetansen, men informantene mine har tilsynelatende utviklet gode strategier for å løse dette i arbeide med flerkulturelle foreldre. Ved å legge opp til alternativer rundt høytider, henge opp plakater på morsmålene, ta hensyn til mat og sende ut informasjon i form av bilder utviser informantene svært god tilpasningsevne. Hvis vi setter disse funnene opp mot Deardorff sin pyramidemodell kan vi si at de pedagogiske lederne viser tegn på kompetanse på nest øverste nivå, internal outcomes. Dette nivået omhandler både tilpasningsevne og fleksibilitet (Deardorff, 2006, s. 256). Dette nivået mener jeg de pedagogiske lederne viser kompetanse på ved all tilretteleggingen de gjør for å imøtekomme både barnas og foreldrenes behov. Det øverste nivået av Deardorff sin pyramide, eksterne mål, omhandler å oppføre seg og kommunisere på en slik måte at man til en viss grad oppnår sine mål i det interkulturelle partnerskapet (2006, s. 256). Gjennom de grepene de pedagogiske lederne tar, samt villen til å stadig tilpasse seg utviser informantene at de både oppfører seg og kommuniserer på en slik måte at de oppnår sine mål i det interkulturelle foreldresamarbeidet.

For at de pedagogiske lederne skal kunne legge til rette for- og tilpasse barnehagens arbeid for hver enkelt familie, er et godt samarbeid mellom barnehagen og hjemmet fundamentalt. I møte med flerkulturelle foreldre i barnehagesammenheng er det, som gjort rede for, å utøve kultursensitivitet og legge til rette for dialog svært viktig (Vik, 2022, s. 101). Ut ifra det informantene forteller vil jeg si at de i stor grad utøver kultursensitivitet ved å legge til rette for aktiviteter der alles behov imøtekommes i størst mulig grad. Dette kan være krevende, men de pedagogiske lederne har tilsynelatende utviklet gode strategier for å imøtekomme og tilpasse seg barne- og foreldregruppen. Ved at informantene har god dialog med foreldrene, for å blant annet sørge for at barna får ivaretatt sine matpreferanser, viser informantene også at de evner å legge til rette for dialog i samarbeidet. Det flerkulturelle foreldresamarbeidet innebærer også å ha en reflektert tilnærming til ulike kulturer (Vik, 2022, s. 101). Gjennom intervjuene merket jeg tydelig at informantene hadde en reflektert tilnærming til ulike kulturer og det å arbeide med flerkulturelle foreldre og barn. Det var tydelig for meg at informantene var søkende etter

kunnskap om ulike kulturer, samt at de var svært opptatte av å forstå- og bli kjent med hver enkelt familie. Engasjementet de har for tematikken er fremtredende i informantenes tydelige kroppsspråk. Arbeidet med flerkulturelle familier innebærer også spesifikk innsikt i arbeid med etniske minoriteter, samt evnen til å samhandle med andre på en respektfull og produktiv måte (Vik, 2022, s. 101). Informantene brukt i denne oppgaven har alle arbeidet mye med flerkulturelle barn og foreldre, og har derfor god kjennskap til- og innsikt i arbeid med etniske minoriteter. Til tross for dette er informantene på stadig søk etter ny og oppdatert kunnskap. Dette ser jeg på som en klar styrke i dagens stadig skiftende samfunn. Evne til å samhandle med andre på en respektfull og produktiv måte gjør de pedagogiske lederne ved å tilpasse informasjon på foreldrenes morsmål, og ved å dele bilder slik at foreldrene kan se barna i barnehagens hverdag. Dette vil være viktige strategier informantene tar i bruk for å imøtekomme foreldrene og deres behov. Dette skaper og legger til rette for et godt samarbeid mellom barnehagen og de flerkulturelle foreldrene, og utviser stor grad av tilpasningsevne.

4.3 Inkludering og tilhørighet

Funn- inkludering og tilhørighet

En annen viktig strategi som fremkommer i intervjuene, er hvordan de pedagogiske lederne legger til rette for inkludering og tilhørighet for de flerkulturelle foreldrene i barnehagen. Dette pekes på som en viktig faktor for å skape tillit og trygghet for foreldrene, som igjen resulterer i et godt samarbeid. Både P1, P2 og P3 forteller at de har ulike aktiviteter i regi av barnehagen hvor foreldrene er deltakende og medvirkende. P1 forteller at de en gang i halvåret inviterer til en internasjonal middag hvor foreldrene kommer med mat fra hjemlandet og deler med de andre. De møter opp i nasjonaldraktene fra hjemlandet og forteller stolt om egen kultur og egne tradisjoner. P3 beskriver det samme og forteller at dette er slike faste ting de gjør, men at de i det store og hele har et godt flerkulturelt miljø. Dette mener P3 er svært positivt, da det reflekterer hvordan verden er satt sammen og består av ulike folkegrupper og mennesker. Barnehagen vil på denne måten synliggjøre virkeligheten i følge P3. P2 forteller at også de legger opp til en del aktiviteter der foreldrene er deltakende. Blant annet arrangeres det foreldrekafe en gang i måneden. Dette peker P2 på som en gylden anledning til å få samlet foreldrene som vanligvis ikke har så mange rundt seg, slik at de kan finne sammen i fellesskap og bli kjent med hverandre. Det er også en gylden anledning for de å få et innblikk i barnehagens virksomhet. Dette merker P2 at trygger de flerkulturelle foreldrene i stor grad, og er et godt hjelpemiddel når kommunikasjonen ikke er det letteste.

Drøfting- inkludering og tilhørighet

Glaser påpeker at det er viktig at foreldre og barn daglig opplever seg sett, lyttet til og verdsatt i barnehagens hverdag (2023, s. 122). Et godt foreldresamarbeid forutsetter, ifølge Glaser, at barnehagens personale har utviklet holdninger, forståelse for at alle foreldre er forskjellige og at de kan se dem som ressurspersoner (2023, s. 19). Sett i lys av de funnene som er gjort, utlyser informantene at de har holdninger og forståelse for at alle foreldre er forskjellige. Ved at barnehagene kontinuerlig legger opp til aktiviteter der foreldrene er deltakende og medvirkende, viser de også at inkluderer foreldrene i barnehagens virksomhet, samt legger til rette for at de skal få en tilhørighet til hverandre og til barnehagen. Dette vil også være å arbeide i tråd med Rammeplanen som sier at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Et godt samarbeid handler om å sikre en god informasjonsflyt, god dialog og å gi foreldrene mulighet til å medvirke (2023, s. 105). Det informant P1 forteller om internasjonal middag, der foreldrene bidrar med mat og diverse fra egen kultur, viser at barnehagene evner å se foreldrene som ressurspersoner, samt at foreldrene får medvirke til barnehagen og dens virksomhet. Ved å legge opp til slike aktiviteter hvor foreldrene er bidragsyttere, evner de i stor grad å se og ta i bruk de ulike ressursene som finnes blant foreldrenes mangfold.

Ingen foreldre er like, og det er derfor svært viktig at barnehagens ansatte evner å se foreldrene for dem de er. Med slike holdninger vil det også være lettere å håndtere vanskelige samtaler og utfordrende situasjoner (Glaser, 2023, s. 19). Ved å legge opp til aktiviteter der foreldrene er deltakende med matretter fra hjemlandet og lignende, evner de pedagogiske lederne å se foreldrene for dem de er. Gjennom slike aktiviteter vil barnehagen arbeide for å synliggjøre mangfoldet i barnehagen. Som P3 forteller reflektere dette det mangfoldige samfunnet vi lever i, og hvordan verden er satt sammen av ulike mennesker fra ulike kulturer. For å kunne være en god samtalepartner i møte med foreldre forutsetter det at fagpersonen har tilegnet seg faglig og personlig kompetanse, samt evner å forholde seg profesjonelt i møte med foreldrene (Glaser, 2023, s. 19). Gjennom de erfaringene informantene har gjort seg, samt den fagkunnskapen de har, vil de ha tilegnet seg både faglig og personlig kompetanse som vil komme til stor nytte i det interkulturelle foreldresamarbeidet. Ut ifra det informantene forteller, evner de å forholde seg profesjonelt i møte med foreldrene ved å ta i bruk denne kompetansen for å legge til rette for inkludering og tilhørighet gjennom aktiviteter der foreldrene er delaktige.

4. 4 Interkulturell kommunikasjon

Funn- interkulturell kommunikasjon

I intervjuene med informantene er det fremtredende at kommunikasjonen med foreldrene kan være utfordrende. Informantene forteller allikevel at de har ulike strategier for å løse utfordringer med kommunikasjonen. P1 forteller at det brukes mye konkretiseringsmaterieil og kroppsspråk. Det hentes frem materieil for å understreke hva som menes og det gestikuleres mye med hendene for å vise. Dette formidler også P2, og kan illustreres ved dette sitatet tatt fra transkripsjonen «Min tanke er at vår kommunikasjon er kroppslig. Før vi sier noe, kan vi allerede forstå hva som er i et enkelt menneske, og hvilket budskap de har». Det P2 her formidler er at man kommuniserer gjennom kroppen, og at man kan forstå samtalepartneren også uten at det brukes verbalspråk. P3 formidler også noe tilsvarende ved å fortelle at det brukes mye kroppsspråk, men også mye tolk. Vedkommende forteller at for de foreldrene som har vært i landet en stund og som behersker norsk godt, har de gått bort i fra tolk. Det understrekes allikevel at tolk alltid brukes om det er noe viktig eller alvorlig som skal snakkes om, for å være helt sikre på at begge foreldrene forstår. P1 legger til at det er viktig at personalet er tydelige i sin kommunikasjon, både verbal og ikke-verbal. Vedkommende forteller at de flerkulturelle foreldrene forstår tydelighet, og at de forstår at hensikten med dialogen er for barnets beste. Det fremmes også fra samtlige at disse ferdighetene er noe de har opparbeidet seg gjennom tid, og at de erfaringene de har gjort seg har styrket dem i dette arbeidet.

Drøfting- interkulturell kommunikasjon

Det informantene peker på er at det kan være svært utfordrende med kommunikasjon i et interkulturelt foreldresamarbeid. Allikevel er det som fanger interessen min de strategiene og tolkningene de pedagogiske lederne har. Det fremmes at tydelighet, tilpasningsevne og kroppsspråk er viktig i interkulturell kommunikasjon. Gode rutiner for samarbeidet er viktig, og det er essensielt at disse blir tydeliggjort og skriftliggjort i størst mulig grad (Glaser, 2023, s. 108). Dette viser også informantene til i intervjuene. De forteller at de har gode oppstarts rutiner hvor de blir kjent med hver enkel familie gjennom oppstarts samtaler, og at de har gode rutiner for å vedlikeholde denne gode kommunikasjonen. Evnen til å få til dette henger tett sammen med relasjonen som er blitt etablert mellom de pedagogiske lederne og foreldrene. Som gjort rede for i kapittel 2 viser forskning at over 90% av all kommunikasjon som foregår ansikt til ansikt er ikke-verbal (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 85). Dette samsvarer også med det informantene forteller om at mesteparten av kommunikasjonen i det daglige arbeidet foregår

gjennom ikke-verbal kommunikasjon. Dypedahl og Bøhn hevder også at alle mennesker, uavhengig av kulturell bakgrunn, bruker ikke-verbale tegn til å sende forskjellige budskap (2023, s. 88). Dette er fremtrede i det informantene forteller om at man kan forstå hverandre uten at det brukes verbalspråk.

Vi kan se dette i lys av Deardorff sin pyramidemodell. På nest øverste nivå av modellen beskriver Deardorff det som kalles for «Desired internal outcome», eller ønsket internt resultat. På dette nivået har den pedagogiske lederen tilpasningsevne til ulike kommunikasjonsstiler og oppførsel, samt tilpasning til nytt kulturmiljø (Deardorff, 2006, s. 254). Informantene viser tegn på måloppnåelse av dette elementet gjennom deres tilpasningsevne. De evner i stor grad å tilpasse seg foreldrenes behov ved å tilpasse kommunikasjonsmåten sin. Ved å være tydelige, ta i bruk konkretiseringsmateriale og benytte seg av blidelig dokumentasjon utviser de en stor forståelse for andres kulturer, samt kultursensitivitet. For å kunne være en god samtalepartner i møte med foreldre forutsetter det at fagpersonen har tilegnet seg faglig og personlig kompetanse, samt evner å forholde seg profesjonelt i møte med foreldrene (Glaser, 2023, s. 19). Personlig kompetanse i form av erfaringer fremmes som en viktig faktor for denne måloppnåelsen.

Dypedahl og Bøhn hevder at individer som har arbeidet mye med- og har mye erfaringer med kommunikasjon i ulike miljøer, vil ha utviklet gode strategier for å løse utfordringer og ulikheter (2023, s. 17). Informantene mine har arbeidet med flerkulturelle foreldre og familier i mange år, og har derfor opparbeidet seg en hel rekke erfaringer. Disse erfaringene har styrket den interkulturelle kompetansen deres i stor grad, og har blitt en viktig faktor i arbeidet med flerkulturelle foreldre. Det er allikevel fordelaktig å koble disse erfaringene sammen med teorier og forskning som belyser de potensielle opplevelsene i interkulturell kommunikasjon. Uansett erfaring og bakgrunn er det en kombinasjon av både teori og praksis som utvikler den interkulturelle kompetansen raskest (Dypedahl & Bøhn, 2023, s. 17). Kommunikasjon kan, basert på mine funn, sies å være utfordrende for samarbeidet. Informantene har imidlertid utviklet gode strategier for å håndtere disse utfordringene, og utlyser god interkulturell kompetanse i form av kommunikasjon i møte med flerkulturelle foreldre.

4.5 Når vi ikke strekker til

Funn- når vi ikke strekker til

I et foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre vil det, som i ethvert annet samarbeid, kunne oppstå utfordringer. Mine 3 informanter gir alle uttrykk for at de har opplevd dette og at de til tider føler at de kommer til kort. P2 forteller at enkelte foreldre gir uttrykk for en forventning om å passe på barnet deres, og at barnet skal fotfølges til enhver tid slik at barnet for eksempel ikke slår seg. Denne oppfatningen av barnehagens virksomhet mener P2 kommer av at foreldrene ikke forstår hva det innebærer å ha barnet i en barnehage, og at det mangles forståelse for at det er flere barn i barnehagen, og at de derfor ikke kan fotfølge alle barna.

P3 opplever utfordringer i det å samarbeide om barnets beste. Dette kommer blant annet til uttrykk i dette sitatet «Det som kan skape utfordringer i foreldresamarbeidet, det kan gå på hvor jeg tenker at et barn har såpass mange utfordringer i sin væremåte, og jeg tenker at vi skal søke om støtte utenifra, men foreldrene er uenige. De forstår kanskje ikke at det er hjelp, og ikke kritikk». Det P3 her formidler er at utfordringene ligger i det den pedagogiske lederen har en bekymring for et barn og ønsker å sette i gang tiltak for barnets beste, hvor foreldrene nekter. Dette skaper utfordringer både for barnet og for samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet, og gir pedagogisk leder en følelse av begrensning. Begrunnelsen for at foreldrene ikke ønsker hjelp, forteller P3 at ofte stammer fra en holdning om at «det ikke er slik hjemme». Dette opplever P3 som problematisk, og påpeker at barnet ikke har en stor barnegruppe rundt seg i hjemmet, og at det ofte er dette som skaper utfordringene for det enkelte barn. Samtidig påpeker P3 at vedkommende til tider har satt inn tiltak i barnehagen, uten å involvere andre etater. Dette for å ivareta det P3 oppfatter som barnets beste.

P1 trekker også frem mye av de samme elementene som P2 og P3. Det fremmes også at man må være mer tilgjengelig og behjelpelig overfor de flerkulturelle foreldrene, og at dette kan være krevende for deg som enkeltindivid. Her pekes det på tid som en spesielt utfordrende faktor. «Jeg skulle ønske jeg var bedre på det, og ikke minst skulle jeg hatt bedre tid i hverdagen». P1 forteller at vedkommende prøver så godt det lar seg gjøre å hjelpe til, men at det noen ganger ikke strekker til. Dette beskriver P1 som en vond følelse, og det formidles et ønske om å kunne gi mer av seg selv.

Drøfting- når vi ikke strekker til

En undersøkelse av Emilsen og Bratterud fra 2011 viser at flere av barnehageansatte opplever utfordringer knyttet til oppdrageridealer og praksiser i samarbeid med foreldre av minoritetsbakgrunn (2020, s. 74). Dette er også fremtredende, og kan sies også å stemme for informantene mine. Det P2 forteller om at foreldrene har en forventning til barnehagen som barnehagen ikke kan ivareta og imøtekomme, viser til en utfordring knyttet til ulike praksiser. Dette fører til store utfordringer i samarbeidet for P2, og det skildres en følelse av å komme til kort. Altså en følelse av å ikke strekke til. Kroppsspråket til P2 i det vedkommende snakker om dette, viser tydelig at dette er en vanskelig situasjon å stå i. Hvordan man skal kunne imøtekomme og tilrettelegge i slike situasjoner, synes jeg er særdeles spennende. Her har det oppstått en tilsynelatende hindring i arbeidet for barnets beste. Barnets beste vil i denne situasjonen, i følge P2, være å la barnet utforske og bli kjent med egen kropp og bevegelser. Dette er foreldrene uenige i, og det oppstår en klar uoverensstemmelse over hva som er barnets beste. Utfordringer man møter i det interkulturelle foreldresamarbeidet kan komme som følge av manglende kompetanse, slik som P2 kjenner på her (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 69) Det som allikevel fanger interessen min mest er hvordan P2 snur dette til det positive, nemlig hvordan vedkommende som pedagogisk leder kan lære av dette. Ifølge Gjervan er det i møte med det som er mangfoldig og ulikt at barnehagen og hjemmet utfordres i samarbeidet, men at det også fører til en berikelse og utvidelse av perspektiver (Gjervan, 2023, s. 136). Det er nettopp dette P2 har fokus på i slike utfordrende møter. Dette viser at selv om P2 føler at kompetansen kommer til kort i slike situasjoner, blir slike situasjoner også berikende erfaringer som vedkommende lærer mye av og tar med seg videre i sitt interkulturelle arbeid.

P3 skildrer også, i likhet med P2, utfordringer når det kommer til arbeidet for barnets beste. Vedkommende forteller om utfordringer knyttet til samarbeidet om et barn som har behov for ekstra hjelp. Dette forteller P3 at kan være atferdsproblemer, språkvansker og lignende. Det er fremtredende gjennom P3 sitt kroppsspråk at dette skaper stor frustrasjon. Selv om dette kan være utfordrende ifølge informanten, har vedkommende tilsynelatende utviklet gode strategier for å løse dette. Fra før vet jeg at man ha foreldrenes informerte samtykke for å få hjelp fra andre etater som for eksempel lavterskelteamet. Det vil si at ekstra hjelp ikke kan settes inn, med mindre foreldrene selv ønsker dette. P2 forteller at foreldrene kanskje ikke forstår at det er snakk om hjelp og at det er vanskelig for dem å forstå hva det dreier seg om. Dette kan vitne om en utfordring i å kommunisere hva tilbudet innebærer, og viktigheten av tilbudet for barnet. Som nevnt har man som barnehagelærer en yrkesetisk og juridisk plikt til å ivareta barnets beste

(Emilsen & Bratterud, 2020, s. 65). Det at den pedagogiske lederen legger til rette for- og setter i gang tiltak på lavest mulig nivå i barnehagen, vitner til at informanten tar sin yrkesetiske og juridiske plikt på alvor i arbeidet for barnets beste.

Et interessant moment som kommer frem i intervjuet med P1 er dette med et ønske om å kunne gi mer av seg selv. Som nevnt kan utfordrende situasjoner føre til stor usikkerhet, både for den enkelte ansatte og for gruppen som helhet (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 68). Det P1 formidler som utfordrende viser til en usikkerhet hos den pedagogiske lederen. Selv om dette er en utfordring for P1, foreligger det også et klart ønske om å gi mer av seg selv til de flerkulturelle foreldrene til tross for utfordrende faktorer som tid. Som vedkommende sier må man gi mer av seg selv i det flerkulturelle samarbeidet, og dette krever kunnskaper og erfaringer, og ikke minst visse holdninger. Ifølge Emilsen og Bratterud er det uavhengig av hva utfordringen er, hvilke holdninger vi har og hvordan vi håndterer vanskelige situasjoner som er avgjørende for utfallet (Emilsen & Bratterud, 2020, s. 69). At P1 har et ønske om å kunne gi mer av seg selv vitner om en holdning der vedkommende tydelig ønsker å få til et godt samarbeid. Dette anser jeg som en svært god holdning å ha til det flerkulturelle foreldresamarbeidet, og vitner om en god interkulturell kompetanse til tross for at det ikke alltid strekker helt til.

Kapittel 5: Avslutning

5.1 Avrunding

I min bacheloroppgave har jeg vært opptatt av om de pedagogiske lederne opplever at deres interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre. Jeg har med utgangspunkt i mine funn pekt på momenter pedagogene opplever som utfordrende, samt hvilke strategier som brukes for å løse disse. Som vi kan se i funnene er det mye som kan oppleves som utfordrende i det flerkulturelle foreldresamarbeidet, hvor de pedagogiske lederne ikke føler at den interkulturelle kompetansen strekker helt til. Informantene har allikevel gjennom bruk av erfaringer, faglig- og personlig kompetanse utviklet gode strategier for å få til et godt og tilfredsstillende foreldresamarbeid. Dette er helt klart med på å styrke pedagogenes opplevelse av deres interkulturelle kompetanse, og hvorvidt den strekker til. Basert på mine funn vil jeg si at informantene mine utviser stor grad av interkulturell kompetanse, og at de tar denne kompetansen aktivt i bruk i det flerkulturelle foreldresamarbeidet. Det kan også konkluderes med at de pedagogiske lederne generelt sett opplever at deres interkulturelle kompetanse strekker til, men at man alltid vil måtte ha vedvarende refleksjoner, læring og praktisk anvendelse for å vedlikeholde- og oppnå høyere grad av interkulturell kompetanse.

Prosessen med denne bacheloroppgaven har vært både spennende, krevende og ikke minst utrolig lærerik. Jeg har brukt mye tid på å lese meg opp på relevant teori knyttet til tematikken i oppgaven. Dette har bidratt til at jeg har kunne besvare problemstillingen på best mulig måte. Prosessen med intervju og datainnsamling har vært svært læringsrik, og det har vært givende å få et innblikk i informantenes tanker og erfaringer. Gjennom denne prosessen har jeg lært mye om det å utføre kvalitative forskningsintervju. Til en eventuell senere anledning vil jeg ta med meg disse erfaringene, og videre arbeide mer med å bli tryggere i rollen som forsker.

Jeg har i denne oppgaven gjort rede for hele arbeidsprosessen min fra start til slutt. Jeg har belyst teori som er av relevans for besvarelsen av problemstillingen i drøftedelen og sett dette i lys av mine funn. Jeg har også pekt på valgt av metode, gjort rede for de funnene jeg gjorde i datainnsamlingsprosessen og i analysen av datamaterialet, samt drøftet dette i lys av relevant teori, problemstillingen og egne refleksjoner. Jeg tar med meg disse erfaringene fra denne prosessen, som er av stor verdi for meg nå som jeg trer inn i barnehageprofesjonen.

5.2 Veien videre

I denne oppgaven har jeg valgt å fokusere på ulike momenter, basert på informasjonen jeg fikk fra mine informanter. Det er allikevel mange ulike aspekter jeg kunne sett på, og jeg har på mange måter nå kun berørt overflaten av tematikken. Hvis jeg ved en senere anledning får mulighet til å utforske temaet og oppgaven videre, er det mange ulike vinklinger jeg kunne sett på. I denne oppgaven har jeg, som nevnt, brukt informanter som spesifikt arbeider med flerkulturelle barn og foreldre. En annen interessant vinkling kunne for eksempel vært å intervju informanter som ikke har det samme erfaringsgrunnlaget. Dette for å utforske usikkerhetsmomentet og utfordringene i enda større grad. Det kunne også vært interessant å se på forskjellen mellom ulike kommuner, da det er svært varierende antall minoritetsbarn i barnehager i ulike kommuner. Dette vil kunne gi en utvidet forståelse av det å arbeide med flerkulturelle foreldre ulike steder i landet.

Jeg har, i denne oppgaven, utforsket temaet ut ifra et profesjonelt og faglig perspektiv. Dette med tanke på at informantene mine er profesjonsutøvere i ulike barnehager. En annen interessant vinkling, og/eller videreutvikling, ville vært å se temaet fra foreldrenes og barnas perspektiver. Dette kunne gitt innsikt i hvordan foreldrene opplever samarbeidet med barnehagen, utfordringer de opplever i møte med den norske barnehagekulturen, og om de føler seg sett, ivaretatt og lignende. Dette tror jeg kunne bidratt til en utvidet og nyansert forståelse av samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet, som kan komme til stor nytte i barnehagens utvikling og videre arbeid.

Referanseliste

- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Barnekonvensjonen. (1998). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1998). Lovdata.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8
- Bergersen, A. (2017). *Global forståelse: Barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Fagbokforlaget.
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2018). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51- 86). Cappelen Damm akademisk.
- Bustos, M. M. F., Waage, S. A. & Ekerhovd, L. Å. (2019) «Hvorfor spør de ikke meg?». I K. Kalkman & S. Kibsgaard (Red.), *Vente, håpe, leve. Familier på flukt møter norsk hverdagsliv* (s. 71-94). Universitetsforlaget,
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Multilingual Matters.
- Dahl, Ø. (2017). *Møter mellom mennesker: innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg.) Gyldendal Akademisk.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode: en kvalitativ tilnærming* (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal akademisk.
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241-266. Hentet fra:
<https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1177/1028315306287002>
- Dypedahl, M. & Bøhn, H. (2023). *Veien til interkulturell kompetanse* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Emilsen, K. & Bratterud, Å. (2020). Dilemmaer og hindringer. I K. Emilsen (Red.), *Dørstokkmila: barnehagens vei fra magesfølelse til melding* (2. utg., s. 65- 78).
- Gjervan, M. (2023). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I V. Glaser, *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg., s. 133- 144). Universitetsforlaget.
- Gjervan, M., Andersen, C. E. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold! : Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg.). F

Universitetsforlaget.

Grunnloven. (1814). *Kongeriket Noregs grunnlov*. (LOV-1814-05-17). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5

Haugen, G. M. D., Olaussen, I. O., Hagen, T. L. & Heldal, M. (2023). *Barnehagelæreren i en foranderlig verden*. Fagbokforlaget.

Hennum, B. A. & Østrem, S. (2021). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*.

Cappelen Damm akademisk.

Karteud, H.E.N. (2006). *Diagnose til besvær? En studie av pasienters sykdomsforståelse og erfaringer med diagnosen Psykogene, ikke-epileptiske anfall*. Universitetet i Oslo.

Statistisk sentralbyrå. (u. å). *Fakta om innvandring*. Ssb.no.

<https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/faktaside/innvandring>

Thagaard, T. (2021). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5.utg.). Fagbokforlaget.

Utdanningsdirektoratet. (u. å). *Minoritetsspråklige barn*. Udir.no.

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/fakta-om-barnehager-2022/minoritetsspraklige-barn/>

Vik, N. E. (2022). Familieformer og foreldresamarbeid i barnehagen i et mangfoldsperspektiv. I M. Bjerklund & N. E. Vik (Red.), *Familiemangfold og profesjonsutøvelse i barnehagen* (s. 94- 108). Universitetsforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1: informasjons- og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet «Flerkulturelt foreldresamarbeid»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å undersøke pedagogenes kompetanse om foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva en deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å undersøke det flerkulturelle foreldresamarbeid i barnehagen. Hovedfokuset vil være pedagogenes interkulturelle kompetanse og mestring i det å møte og ivareta flerkulturelle foreldre. Dette jf. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, Lov om barnehager og Barnekonvensjonen- med spesielt søkelys på hvordan ivaretar foreldrenes kulturelle perspektiver.

Den foreløpige problemstillingen er: «I hvilken grad føler du din interkulturelle kompetanse strekker til i møte med flerkulturelle foreldre?». Denne problemstillingen er foreløpig, og vil kunne endres underveis i prosessen. Problemstillingen viser til temaet jeg ønsker å undersøke og belyse i min bacheloroppgave.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlige for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er pedagogisk leder i barnehage, og du arbeider med flerkulturelle barn og foreldre. Du har også den primære foreldrekontakten med flerkulturelle foreldre gjennom foreldresamtaler og gjennom ledelse av pedagogiske aktiviteter der foreldre er involvert.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du stiller til intervju. Dette vil ta ca. 1 time, til og fra. Intervjuet inneholder spørsmål rettet mot din rolle i møte med flerkulturelle foreldre og hvordan foreldresamarbeidet fungerer. I intervjuet vil det bli tatt lydopptak. I etterkant av intervjuet vil lydopptaket bli transkribert, og slettes etter prosjektslutt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Meg selv og mine veiledere fra Dronning Mauds Minne Høgskole vil være de eneste som vil ha tilgang til dine opplysninger.
- For å sikre at ingen uvelkommende får tilgang til dine personopplysninger, vil jeg erstatte ditt navn og andre opplysninger med koder og/eller fiktive navn.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes desember 2024. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes. Dette inkluderer makulering av samtykkeskjema med underskrift, samt sletting av lydopptak og transkripsjon. I mellomtid vil samtykkeskjemaene oppbevares i eget hushold, hvor ingen andre har tilgang. Lydopptaket vil før prosjektslutt oppbevares på egen privat pc med passord beskyttelse. Ingen andre vil ha tilgang til dette.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved Paal Eckhoff Salvesen og/eller Line-Marie Wiken Hatle.
- Vårt personvernombud: Tomas Christensen, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *flerkulturelt foreldresamarbeid*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 27 desember 2024

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Oppvarmingsspørsmål:

1. Fortell meg litt om barnehagen du arbeider i.
 - Hvordan er barnegruppen?
 - Hvem arbeider du sammen med?
 - Hvordan er organiseringen?
 - Hvordan er arbeidsmiljøet?
2. Hvor lenge har du arbeidet i barnehage? Hvor lenge som pedagogisk leder?
3. Har du annen relevant yrkeserfaring?

Refleksjonsspørsmål:

4. Hva legger du i begrepet interkulturell kompetanse? Hva betyr det for deg?
5. Kan du fortelle noe om foreldregruppen? Hva karakteriserer dem?
6. Kan du fortelle noe om samarbeidet med flerkulturelle foreldre?
 - Hvordan fungerer dialogen? Brukes det andre midler til kommunikasjon?
 - Hvordan fungerer samarbeidet på generell basis?
 - Opplevs det en gjensidig kulturell forståelse?
7. Hva er det som skaper utfordringer i det flerkulturelle foreldresamarbeidet?
8. Hva fungerer bra med foreldresamarbeidet og hva kunne blitt bedre?
9. Hvordan tar du i bruk din interkulturelle kompetanse i møte med flerkulturelle foreldre?
 - Føler du din interkulturelle kompetanse strekker til?
10. Hvordan har dine erfaringer påvirket deg i møte med flerkulturelle foreldre?
11. Er det noe du mestrer spesielt godt i møte med flerkulturelle foreldre?
 - Hvordan evner du dette?
 - Har du opplevd noen mestringsfølelse?

Avrundings spørsmål:

12. Er det noe du savner i det interkulturelle arbeidet? Noe du savner i samarbeidet?
 - Kompetanse?
 - Oppfølging fra øvre hold?
13. Dersom du hadde hatt alle midler og ressurser tilgjengelig, hva hadde du ønsket deg da? Hvordan ville det interkulturelle foreldresamarbeidet da sett ut?